

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/5539. számú
törvényjavaslat**

a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról

**Előadó:
Dr. Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter**

Budapest, 2011. december

2011. évi ... törvény

a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról

Magyarország Alaptörvényének P) cikkelye alapján a magyar nemzet egységétől vezérelve az Országgyűlés megállapítja, hogy

- a) a magyar nemzeti értékek (a továbbiakban: nemzeti értékek), és azokon belül a hungarikumok megőrzendő és egyedülálló értékek;
- b) az összetartozás, az egység és a nemzeti tudat erősítése érdekében nemzetünk értékeit össze kell gyűjteni, dokumentálni, a dokumentációt a kutathatóság szabályai szerint meg kell őrizni, az értékeket pedig ápolni és védelmezni kell;
- c) örökségünket, a magyar kultúra évezredes értékeit, a magyarság szellemi és anyagi alkotásait, a Kárpát-medence ember alkotta és természet adta értékeit átfogó értéktárban kell összesíteni;
- d) a nemzeti értékeink védelme hozzájárul az új nemzedékek nemzeti azonosság-tudatának kialakulásához és megszilárdításához;
- e) nemzeti értékeink széles körű hazai és külföldi bemutatása, megismertetése szellemi, kulturális, gazdasági teljesítményünk, természeti és épített értékeink elismertetése, valamint az országmárka erősítése egyaránt kiemelkedő jelentőségű.

Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy ezen értékeket az egyetemes értékek részének tekinti, amely értékek a magyarság múltjának, jelenének és jövőjének dinamikusan fejlődő tárháza.

A magyar történelem során együttélésünknek köszönhetően a magyar kultúra részévé váltak a nemzeti és etnikai kisebbségek, valamint az egyes történelmi vallási kincseink, mint közösségek saját értékei is, amelyek értékenként ugyancsak a magyar és Magyarországhoz köthető nemzeti értékek tárházát gazdagítják.

Az Országgyűlés mindezek érdekében a következő törvényt alkotja:

I. RÉSZ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Értelmező rendelkezések

1. §

(1) E törvény alkalmazásában:

- a) *Magyar Értéktár*: a települési, a tájegységi, a megyei és az ágazati értéktárakat, valamint a határon túli magyar közösségek értéktárait összesítő gyűjtemény;
- b) *ágazati értéktár*: az egyes ágazatokért felelős miniszterek által azonosított nemzeti értékek adatainak gyűjteménye;
- c) *megyei értéktár*: a megye területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény;
- d) *tájegységi értéktár*: több települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény;

e) *települési értéktár*: a települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény;

f) *határon túli magyar közösségek értéktára*: az országhatáron túl élő magyar közösségek által nyilvántartott és gondozott nemzeti értékek gyűjteménye;

g) *hungarikum*: gyűjtőfogalom, olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely a történelmi vagy a mai Magyarországra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye, és

ga) amelyet belföldön és külföldön egyaránt a magyar kultúra és tudomány eredményként tartanak számon, vagy

gb) amely védett természeti érték, vagy

gc) amelyet az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint végzett egyedi értékelés eredményeként a Hungarikum Bizottság (a továbbiakban: HB) hungarikummá minősít, vagy amely e törvény erejénél fogva hungarikumnak minősül;

h) *Hungarikumok Gyűjteménye*: a nemzeti értékek köréből a HB által hungarikummá nyilvánított, valamint e törvény erejénél fogva hungarikumnak minősített nemzeti értékek gyűjteménye;

i) *közösségi oltalom alatt álló nemzeti érték*: az 510/2006/EK tanácsi rendelet alapján oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel, vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező mezőgazdasági termékek vagy élelmiszerek, a 110/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel rendelkező szeszes italok, az 1234/2007/EK tanácsi rendelet alapján oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel, vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező borok és borászati termékek, továbbá az 509/2006/EK tanácsi rendelet alapján hagyományos különleges terméknek minősülő mezőgazdasági termékek és élelmiszerek;

j) *nemzeti érték*: az a sajátosan magyar alkotó tevékenységhez, termelési kultúrához, tudáshoz, hagyományokhoz, tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött egyedi és különleges érték, amely

ja) hazai szempontból meghatározó jelentőségű, így nemzetünk – de legalább egy meghatározott tájegység lakossága – a magyarságra jellemzőnek és közismertnek fogad el,

jb) jelentősen öregbíti hírnevünket, növelheti megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon,

jc) hozzájárul új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez;

k) *nemzetközi elismerésben részesített nemzeti érték*: azon nemzeti érték, mely az Országgyűlés által ratifikált, vagy Kormányrendelettel kihirdetett nemzetközi megállapodások vagy viszonyosság alapján nemzetközi elismerésben részesült;

l) *társulás*: tekintet nélkül annak jogi formájára vagy összetételére, az ugyanazon célért tevékenykedő természetes személyek, jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek társulása.

(2) Valamely érték nemzeti értékke vagy hungarikummá minősítése nem érinti annak egyéb jogszabályok, különösen a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, valamint a közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény alapján fennálló védettségét.

(3) E törvény hatálya nem érinti a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény által hungarikumnak minősülő értékeket.

(4) E törvény alapján a természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező társaságok nem lehetnek sem nemzeti értékek, sem hungarikumok.

II. RÉSZ

A NEMZETI ÉRTÉKEK AZONOSÍTÁSA ÉS RENDSZEREZÉSE

2. A nemzeti értékek azonosítása

2. §

A nemzeti értékek megóvandó értékek, azok azonosításában, rendszerezésében, adataik nyilvántartásba vételében és folyamatos frissítésében, gondozásában a települési önkormányzatok, a megyei önkormányzatok, a hatáskörrel rendelkező állami szervek, és az általuk felkért szakmai testületek, intézmények, kutatóhelyek, egyházak, valamint a határon túli természetes és jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, közösségek működhetnek közre.

3. Települési, valamint tájegységi értéktár

3. §

(1) A települési önkormányzat települési értéktárat hozhat létre.

(2) A települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely – az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint – szervezi a településen fellelhető nemzeti értékek azonosítását, létrehozza a településen fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjteményt és megküldi azt a megyei értéktárba.

(3) A települési önkormányzat a települési értékek azonosításával, a települési értéktár létrehozatalával és annak gondozásával, valamint adatainak a megyei értéktárba történő megküldésével megbízhat a település területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, települési önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok szervezeti egységeit, vagy a településfejlesztésben tevékenykedő külső területfejlesztési, vidékfejlesztési szervezetet.

(4) Ugyanazon megye területén lévő több szomszédos település önkormányzata közös Települési Értéktár Bizottságot is létrehozhat, amely elkészíti a tájegységi értéktárat és az adatait megküldi a megyei értéktárba.

(5) A Települési Értéktár Bizottság létrehozásáról vagy a feladat ellátásával történő megbízásról az érintett települési önkormányzat a létrehozást, illetve a megbízást követő 30 napon belül tájékoztatja a HB-t.

4. Megyei értéktár

4. §

(1) A megyei önkormányzat megyei értéktárat hozhat létre.

(2) A megyei önkormányzat Megyei Értéktár Bizottságot hozhat létre, amely – az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint – szervezi a megye területén azonosított települési és tájegységi értéktárak adatainak összesítését, gondoskodik a még nem azonosított, de a megye területén fellelhető nemzeti értékek azonosításáról, létrehozza a megyei értéktárat és megküldi azt a HB-nek.

(3) A megyei önkormányzat a megyei értékek azonosításával, a megyei értéktár létrehozatalával és annak gondozásával, valamint adatainak a Magyar Értéktárba történő megküldésével megbízhat a megye területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, megyei önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok szervezeti egységeit.

(4) A Megyei Értéktár Bizottság létrehozásáról vagy a feladat ellátásával történő megbízásról a megyei önkormányzat a létrehozást, megbízást követő 30 napon belül tájékoztatja a HB-t.

5. Az ágazati értéktár

5. §

(1) Az egyes ágazatokért felelős miniszterek szakágazatukban meghatározzák a feladatkörükbe tartozó, egyéb szabályozás szerint önállóan nyilvántartott nemzeti értékek körét.

(2) Az egyes ágazatokért felelős miniszterek az ágazati értéktár adatait tartalmazó listát az e törvény végrehajtására vonatkozó jogszabályban foglaltak szerint megküldik a HB részére. Amennyiben ezt követően új értékkel bővítik az ágazati értéktárukat, azt minden év december 31-ig megküldik a HB részére.

6. A Magyar Értéktár

6. §

(1) Amennyiben a települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot és települési vagy tájegységi értéktárat hozott létre, a Települési Értéktár Bizottság az értéktár adatait évente legalább egyszer, de legkésőbb minden év június 30-ig megküldi a Megyei Értéktár Bizottságnak. Amennyiben az adott megye területén nem működik Megyei Értéktár Bizottság, a Települési Értéktár Bizottság a listát közvetlenül a HB-nek küldi meg.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései megfelelően alkalmazandók abban az esetben is, ha a települési önkormányzat a települési értékek azonosításával, a települési értéktár létrehozatalával és annak gondozásával, valamint adatainak a megyei értéktárba történő megküldésével a település területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, települési önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok szervezeti egységeit, vagy a településfejlesztésben tevékenykedő külső területfejlesztési, vidékfejlesztési szervezetet bízta meg.

(3) Amennyiben a megyei önkormányzat döntése szerint Megyei Értéktár Bizottság jön létre, úgy az összesíti és rendszerezi a települési és tájegységi értéktárakat.

(4) A megye területén fellelhető nemzeti értékek adatainak az összesítése során a Megyei Értéktár Bizottság gondoskodik arról, hogy a több településről beérkezett, azonos nemzeti értékek egy nemzeti értéként kerüljenek nyilvántartásra.

(5) A megyei értéktárban elhelyezett nemzeti értékek adatait a Megyei Értéktár Bizottságok évente legalább egyszer, de legkésőbb minden év december 31-ig megküldik a HB részére.

(6) A (3)–(5) bekezdések rendelkezései megfelelően alkalmazandók abban az esetben is, ha a megyei önkormányzat megyei értékek azonosításával, a megyei értéktár létrehozatalával és annak gondozásával, valamint adatainak a Magyar Értéktárba történő megküldésével a megye területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, megyei önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok szervezeti egységeit bízta meg.

7. §

(1) Nemzeti érték felvételét a települési, tájegységi vagy megyei értéktárba, valamint a Magyar Értéktárba bárki kezdeményezheti.

(2) A határon túli magyar közösségek a saját gyűjteményeik adatainak Magyar Értéktárba történő felvételét közvetlenül a HB-nél kezdeményezhetik.

8. §

E törvény erejénél fogva a nemzeti értékek részét képezik és ezért a Magyar Értéktár elemei a 6–7.§ rendelkezésein túl:

- a) az egyes miniszterek által összeállított ágazati értéktárakban szereplő nemzeti értékek;
- b) a közösségi oltalom alatt álló nemzeti értékek;
- c) a nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek.

9. §

(1) A HB a Magyar Értéktárban összesíti és gondozza a települési, a tájegységi, a megyei és az ágazati értéktárak adatait, a határon túli értékek adatait, valamint az e törvény erejénél fogva a Magyar Értéktárba tartozó nemzeti értékek adatait.

(2) A Magyar Értéktár összesítése során a HB gondoskodik arról, hogy a több helyről beérkezett, azonos nemzeti érték egy nemzeti értéként kerüljenek nyilvántartásra.

(3) Az egyes értéktárakban a nemzeti értékekkel kapcsolatosan nyilván kell tartani különösen a nemzeti érték megnevezését, fellelhetőségét, rövid, lényegre törő bemutatását, különleges, egyedi jellemzőit, az esetlegesen más területeken megjelenő változatait, valamint a fellelhető bibliográfiai jegyzéket.

10. §

(1) A nemzeti értékek adatait, leírását, valamint a rájuk vonatkozó dokumentumokat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

(2) Az egyes értéktárakban fellelhető nemzeti értékek megismerését lehetővé kell tenni.

III. RÉSZ A HUNGARIKUMOK

7. A hungarikumok kiválasztása

11. §

(1) A Magyar Értéktárban nyilvántartott nemzeti értéknek hungarikummá nyilvánítására javaslatot tehet:

- a) a HB tagja,
- b) a Települési Értéktár Bizottságok, vagy a feladataik ellátásával e törvény alapján megbízott intézmények, szervezetek vagy azok szervezeti egységei, vagy a településfejlesztésben tevékenykedő külső területfejlesztési, vidékfejlesztési szervezet,
- c) a Megyei Értéktár Bizottságok, vagy a feladataik ellátásával e törvény alapján megbízott intézmények, szervezetek vagy azok szervezeti egységei,
- d) a hatáskörrel rendelkező miniszterek,
- e) egyházak, köztisztviselők, társadalmi szervezetek és közösségek,
- f) határon túli magyar nemzeti közösségek, valamint
- g) a Magyar Értéktárban nyilvántartott nemzeti értéket gondozó, vagy ilyen terméket előállító magánszemélyek vagy vállalkozások.

(2) Közösségi oltalom alatt álló vagy nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek külön elbírálás nélkül, e törvény erejénél fogva hungarikumoknak minősülnek. Az így hungarikumnak minősülő nemzeti értékek adatait a HB közzéteszi.

(3) A (2) bekezdés rendelkezése a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény 116/A. § (10) bekezdése alapján átmeneti nemzeti oltalom alatt álló elnevezések esetében is alkalmazandó. Amennyiben az Európai Bizottság a kérelmet elutasítja, az a hungarikummá minősülés tényét nem érinti.

12. §

(1) A hungarikumok adatainak nyilvántartása a Hungarikumok Gyűjteményében történik.

(2) A Hungarikumok Gyűjteményében a hungarikumokkal kapcsolatosan nyilván kell tartani különösen a hungarikum megnevezését, fellelhetőségét, rövid, lényegre törő bemutatását, különleges, egyedi jellemzőit, amely kiemeli a nemzeti értékek köréből, az esetlegesen más területeken megjelenő változatait, valamint a fellelhető bibliográfiai jegyzéket.

8. A Hungarikum Bizottság

13. §

(1) A HB tagjainak a kiválasztása során törekedni kell arra, hogy a lehető legmagasabb szakmai színvonal, a széleskörű tapasztalatok, valamint a nemzeti értékek által érintett legtöbb tudományterület képviselve legyen.

(2) A HB

- a) a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnöke által delegált 1,
- b) az igazságügyért felelős miniszter által delegált 1,
- c) a helyi önkormányzatokért felelős miniszter által delegált 1,
- d) a kultúráért és oktatásért felelős miniszter által együttesen delegált 1,
- e) az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter által a természetvédelemért felelős miniszterrel együtt delegált 1,
- f) a turizmusért felelős miniszter által delegált 1,
- g) a fejlesztéspolitikáért felelős miniszter által delegált 1,
- h) a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) elnöke által delegált 1,
- i) a Magyar Művészeti Akadémia (a továbbiakban: MMA) elnöke által delegált 1,
- j) a határon túli magyar közösségek által delegált 3, és
- k) az Országgyűlés által delegált 1

tagból áll.

(3) Amennyiben az MMA, az MTA vagy a határon túli magyar közösségek nem kívánnak tagot delegálni, úgy helyettük erre az Országgyűlés jogosult.

(4) A tagot az őt delegáló személy vagy szervezet a HB tagságából indokolás nélkül bármikor visszahívhatja, és helyére új tagot delegálhat.

(5) Nem lehet a HB tagja az, akinek szellemi vagy termelő tevékenységével létrehozott produktuma nemzeti értéknek minősül, valamint, aki nemzeti érték kereskedelmi célú forgalmazásával kapcsolatos tevékenységet végez.

(6) A HB elnöke az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter.

14. §

(1) A HB titkársági feladatait az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter által vezetett minisztérium látja el, titkárát határozatlan időtartamra a miniszter nevezi ki.

(2) A HB üléseit a HB elnöke szükség szerint, de legalább félévente hívja össze, továbbá köteles összehívni a tagok kétharmadának írásbeli kezdeményezésére.

15. §

(1) A HB munkáját ágazati szakbizottságok segítik.

(2) Az ágazati szakbizottságok munkájában részt vesznek különösen az adott szakterületen működő államigazgatási szervek, hatóságok, tudományos testületek, oktatási intézmények, gazdasági és szakmai kamarák, valamint egyes szakmai szervezetek képviselői.

(3) Az ágazati szakbizottságok létrehozására és tagjaira, a delegálásban érintett intézmények vagy szervezetek bevonásával, a hatáskörrel rendelkező miniszterek tesznek javaslatot a HB elnöke részére.

(4) A tagot az őt delegáló miniszter saját hatáskörében eljárva ágazati szakbizottsági tagságából indokolás nélkül bármikor visszahívhatja, és helyére új tagot delegálhat.

(5) A HB és az ágazati szakbizottságok működésének rendjét alapszabály határozza meg, amelyet az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter hagy jóvá.

16. §

(1) A HB a nemzeti értékek által hordozott kiemelkedő értékek megőrzése, fenntarthatósága, széleskörű megismertetése és hasznosítása érdekében különösen:

- a) összeállítja a Magyar Értéktárat;
- b) ha valamely megyében nem hoztak létre Megyei Értéktár Bizottságot, vagy ha a megyei önkormányzat nem bízott meg a megyei értékek azonosításával, a megyei értéktár létrehozatalával és annak gondozásával, valamint adatainak a Magyar Értéktárba történő megküldésével a megye területén működő, már korábban is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végző állami, megyei önkormányzati, egyházi vagy társadalmi szervezet által fenntartott intézményt, szervezetet vagy azok szervezeti egységeit, úgy ellátja annak feladatait;
- c) évente, első alkalommal 2012. december 31-ig tájékoztatást ad az Országgyűlésnek a nemzeti értékek azonosításának és rendszerezésének helyzetéről, a nemzeti értékek fenntarthatóságáról és hasznosításáról, valamint a HB működéséről;
- d) nyilvántartást vezet arról, hogy mely településeken és megyékben kerülnek végrehajtásra a nemzeti értékekkel kapcsolatos feladatok;
- e) magyar és angol nyelvű internetes oldalt működtet, ahol megismerhető a Magyar Értéktár gyűjteménye, valamint
- f) gondoskodik róla, hogy a Magyar Értéktár az országmárka stratégia szerves részét képezze.

(2) A HB a hungarikumok által hordozott kiemelkedő értékek megőrzése, fenntarthatósága, széleskörű megismertetése és hasznosítása érdekében különösen:

- a) az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott feltételek szerint kiválasztja, hogy mely értékek minősülnek a Magyar Értéktárból hungarikumnak, indokolt esetben pedig dönt e minősítés visszavonásáról;
- b) összeállítja a Hungarikumok Gyűjteményét;
- c) véleményezi a hungarikumokkal kapcsolatos jogszabályok tervezetét;
- d) évente közzéteszi a Hungarikumok Gyűjteményét a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben, valamint internetes honlapon is;
- e) elnöke útján javaslatot tesz a Kormánynak a hungarikumok fenntarthatóságáról és hasznosíthatóságáról;
- f) pályázatokat ír ki a hungarikumok megőrzésére, fenntartására, fejlesztésére, megismertetésére, védelmére, a termékek hazai és nemzetközi piaci bevezetésére vonatkozóan;
- g) évente konferencia-sorozatot szervez az érintett ágazatok és célterületek bevonásával, amely állásfoglalás kiadásával zárul.

9. A hungarikum tanúsító védjegy

17. §

(1) A Hungarikumok Gyűjteményében szereplő termékek, eljárások, készítési módok, sportelemek és szolgáltatások széles körben történő megismertetésének elősegítése, színvonaluk és minőségük folyamatos fenntartása érdekében hungarikum tanúsító védjegy kerül bevezetésre.

(2) A hungarikum tanúsító védjegy lajstromozása iránti nemzeti bejelentést, valamint a közösségi védjegybejelentést az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter teszi meg.

(3) A hungarikum tanúsító védjegy használatát a védjegyjogosult pályázati úton kiválasztott vállalkozások számára engedélyezi.

(4) A hungarikum tanúsító védjegy piaci bevezetése és népszerűsítése, valamint a hungarikum tanúsító védjegy szabályzatában foglalt követelmények teljesülésének az ellenőrzése az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter feladata.

IV. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) a nemzeti értékek szakterületenkénti kategóriáit,*
- b) a nemzeti értékek és a hungarikumok kapcsán nyilvántartandó adatok körét, valamint az adatok nyilvántartási módját,*
- c) a települési, tájegységi és megyei értéktárak létrehozására és gondozására, valamint a Települési és Megyei Értéktár Bizottságok felállítására és működésére vonatkozó szabályokat,*
- d) a már létező ágazati gyűjtemények adatainak Magyar Értéktárba történő integrálását szolgáló szabályokat,*
- e) a nemzeti értéké vagy hungarikummá minősítésre irányuló kérelem formai követelményeit, valamint*
- f) a hungarikummá minősítés egyedi értékelésének részletes szabályait.*

19. §

Ez a törvény a kihirdetését követő harmadik hónap első napján lép hatályba.

20. §

(1) A HB-t legkésőbb e törvény hatályba lépésétől számított 90 napon belül létre kell hozni.

(2) A Hungarikumok Gyűjteményét első alkalommal e törvény hatálybalépésétől számított egy éven belül közzé kell tenni.

INDOKOLÁS ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvény egy **kerettörvény**, amely a vázát adja annak a szabályozási rendszernek, melyen keresztül megvalósul *a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok körének a meghatározása, azok felkutatása, dokumentálása, rendszerezése, népszerűsítése, a jelenlegi és a jövő nemzedékkel történő megismertetése és ápolása*. Meghatározza a települési és megyei önkormányzatok, valamint a hatáskörrel rendelkező minisztériumok ezzel kapcsolatos feladatait, továbbá felállítja azt a rendszert,¹ melyen keresztül e komplex és sokrétű feladatok megvalósíthatóak. A jogszabály kerettörvényként a főbb szabályozási irányvonalakat határozza meg, ennek megfelelően további végrehajtási jogszabályok megalkotása válik szükségessé a jövőben.

Az törvényjavaslat szerepel a **Nemzeti Együttműködés Programja** című dokumentumban, a III/1/1.5. A magyar mezőgazdaság megújítása címszava alatt, nevezetesen: *„El kell érni, hogy a nemzeti kiutat jelentő hungarikumaink kiemelt védelemben és támogatásban részesüljenek. A hungarikumok megtartása, leltározása és méltó támogatása nemzeti ügy, elsőrendű kormányzati, állami és társadalmi feladat kell, hogy legyen.”* Ugyanezen dokumentum III/1/1.7. A magyar termékek, áruk, termelők, fogyasztók védelme címszó alatt pedig a következő olvasható: *„A magyar innovációk, szakértelem a globális piacokon (egészségipar, víz alapú gazdaságfejlesztés, hungarikumok) jól értékesíthetők lennének, ha az elméleti és gyakorlati tudás vállalkozási láncok keretében egyesülne. Ennek érdekében fejlesztjük a kockázati tőketársaságokat, valamint a horizontális és vertikális üzleti láncokat, a klasztereket és a szövetkezéseket.”*

A nemzeti értékek azonosítása, rendszerezése és védelme egy többszörösen összetett, vertikálisan felfutó rendszerben, az ún. **Magyar Nemzeti Értékek Piramisában (a továbbiakban: nemzeti értékpiramis)**² történik. Ahhoz, hogy a hungarikum szónak valóban megkülönböztető szerepe legyen, és hogy a fogalom ne üresedjen ki, szükséges egy tágabb kör meghatározása, ezen a szinten tehát **nemzeti értékekről** beszélünk, melyek közül a HB választja ki a hungarikumokat.

A nemzeti értékpiramis első lépcsőfokát a települési önkormányzatok adják, amelyek fakultatív feladatként megalakíthatják Települési Értéktár Bizottságaikat. Ezek a bizottságok elkészítik a településen fellelhető nemzeti értékek adatainak gyűjteményét, vagyis a **települési értéktárat**, melyet megküldenek a Megyei Értéktár Bizottságoknak, illetve, amennyiben nem működik az adott megyében Megyei Értéktár Bizottság, úgy közvetlenül a HB-nek. A települési önkormányzat a települési értéktárral kapcsolatos feladatok ellátásával megbízhat az illetékességi területén működő intézményt, szervezetet vagy azok csoportját. Praktikusán itt a múzeumokról van szó, amelyek már eddig is nemzeti értékek azonosítását, gondozását végezték.

A második lépcsőfokot a megyei önkormányzatok jelentik, melyek fakultatív feladatként létrehozhatják a Megyei Értéktár Bizottságaikat. Ezek a bizottságok rendszerezik a települési értéktárak adatait, továbbá saját gyűjtőmunkát is végeznek. Az így elkészített **megyei értéktárat** a HB-nek küldik meg. A megyei önkormányzat is megbízhat a megyei értéktárral kapcsolatos feladatok ellátásával az illetékességi területén működő intézményt, szervezetet vagy azok csoportját.

Az egyes hatáskörrel rendelkező állami szervek ugyancsak rendszerezik saját nemzeti értékeiket (**ágazati értéktár**), és azt megküldik a HB-nek. A nemzeti értékek részét képezik és ezért

¹ II. sz. ábra

² I. sz. ábra

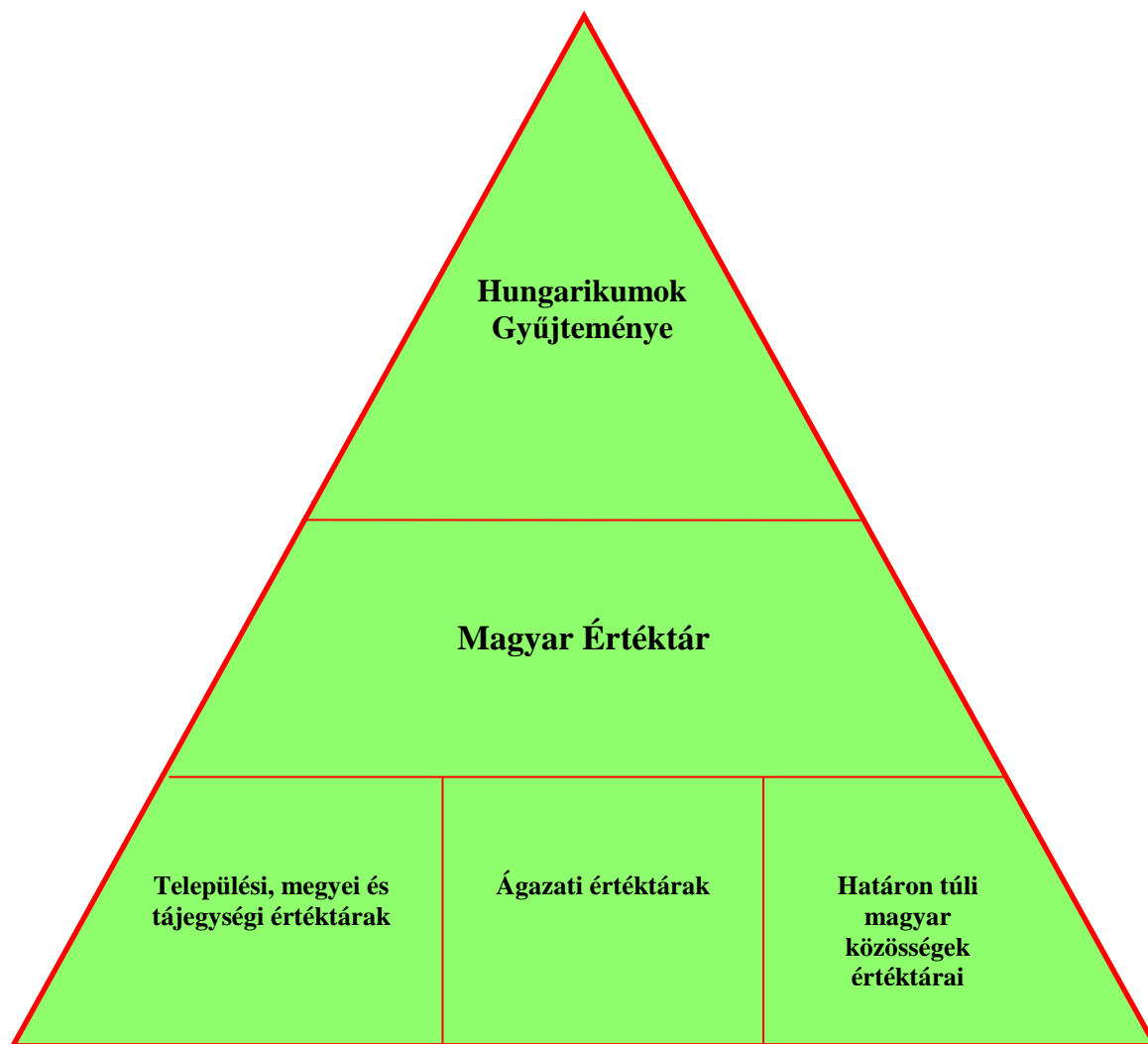
a Magyar Értéktárba integrálandók az egyes hatáskörrel rendelkező állami szervek nyilvántartásában szereplő, európai uniós oltalommal rendelkező nemzeti értékek, valamint a nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek. Hangsúlyozandó, hogy valamely érték nemzeti értékévé vagy hungarikummá minősítése nem érinti az ezen érték egyéb jogszabályok alapján fennálló védettségét

Gyűjtőmunkát magyarországi és határon túli társadalmi szervezetek, csoportosulások is végezhetnek. Bármely természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, és csoportosulás kezdeményezheti valamely nemzeti érték felvételét bármelyik értéktárba.

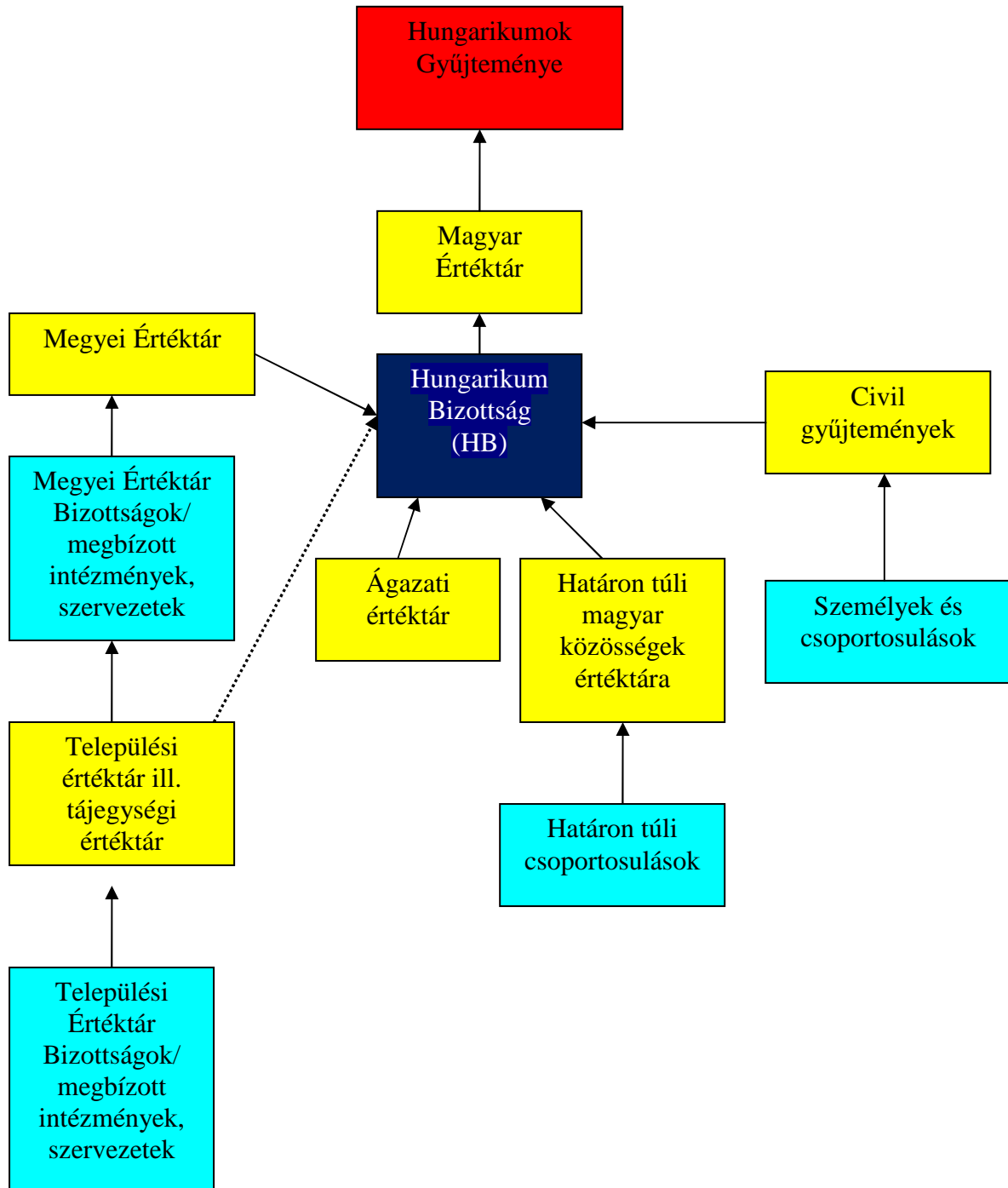
A HB a hozzá megküldött listákat a **Magyar Értéktárban** összesíti és rendszerezi. Külön jogszabály alapján választja ki a Magyar Értéktárból azokat az értékeket, melyeket hungarikummá minősít, és ennek megfelelően, amelyek a **Hungarikumok Gyűjteményébe** kerülnek. Ennek folytán a HB feladatai két csoportra oszthatók: egyik körben a nemzeti értékekkel kapcsolatos feladatai, másik körben pedig a hungarikumokkal kapcsolatos feladatai kerülnek meghatározásra. A HB elnöke az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter, titkársági feladatait pedig az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter által vezetett minisztérium látja el.

A szabályozás fontos része a **hungarikum tanúsító védjegy** háttérének a megteremtése is. A hungarikumnak minősülő termékek előállítására kis-és középvállalkozások beindítását indukálja, valamint az ipari vállalkozások számára is fejlesztési lehetőségeket kínál, ezért hosszú távon javítja ezen vállalkozások életképességét. A cél, hogy minél több vállalkozás viselje a hungarikum tanúsító védjegyet, így hazánk hagyományos termékei mind itthon, mind az Európai Unióban illetve külföldön beazonosíthatóak lesznek.

I. sz. ábra: Magyar Nemzeti Értékek Piramisa

II. sz. ábra: A magyar nemzeti értékek azonosításának és rendszerezésének folyamatábrája

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A törvényjavaslat 1. §-a az értelmező rendelkezéseket tartalmazza. Itt kerülnek meghatározásra azok az alapfogalmak, melyekkel a későbbiekben a törvény operál, az alapfogalmak mentén pedig kirajzolódik nemzeti értékpiramis. Tisztázásra kerül, hogy valamely érték nemzeti értékke vagy hungarikummá minősítése nem érinti annak más jogszabály alapján fennálló védettségét, és tisztázásra kerül e törvény, valamint az 1997. évi CXL. törvény I. számú mellékletének d) pontja által meghatározott hungarikum- fogalom viszonya is. Az 1. § deklarálja – a tervezet megalkotását megelőző egyeztetéseken kialakult nézőpontnak megfelelően –, hogy a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező társaságok nem minősíthetők sem nemzeti értékke, sem pedig hungarikummá.

A 2. §-hoz

A törvényjavaslat 2. §-ában kerül meghatározásra, hogy a nemzeti értékek azonosításában, rendszerezésében és fenntartásában mely állami szervek - nevezetesen a települési és a megyei önkormányzatok, valamint a hatáskörrel rendelkező állami szervek - működnek közre. Fakultatív módon közreműködhetnek a nemzeti értékek azonosításában természetes és jogi személyek, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek továbbá az egyházak, a hazai, valamint a határon túli társadalmi és civil szervezetek, csoportosulások is.

A 3. §-hoz

A törvényjavaslat 3. §-a rendelkezik a településen fellelhető nemzeti értékek azonosításáról, a települési önkormányzatok ezzel kapcsolatos fakultatív feladatairól, azok ellátásának a lehetőségeiről, így a Települési Értéktár Bizottságokról. Ezen paragrafus rendelkezik annak lehetőségéről is, hogy a települési önkormányzat ésszerűségi és takarékosági okokat megfontolva megbízást adhat bármely szervezetnek, például valamely múzeumnak, a feladat ellátására.

A 4. §-hoz

A törvényjavaslat 4. §-a rendelkezik a megye területén fellelhető nemzeti értékek azonosításáról, a megyei önkormányzatok ezzel kapcsolatos fakultatív feladatairól, azok ellátásának a lehetőségeiről, így a Megyei Értéktár Bizottságokról. Ezen paragrafus rendelkezik annak lehetőségéről is, hogy a megyei önkormányzat ésszerűségi és takarékosági okokat megfontolva megbízást adhat bármely szervezetnek, például valamely múzeumnak, a feladat ellátására.

Az 5. §-hoz

A törvényjavaslat 5. §-a rendelkezik az ágazati értékek azonosításáról és rendszerezéséről, valamint az ágazati értéktárak részeként azonosítható értékekről. Külön Ágazati Értéktár Bizottság felállítását a törvény nem írja elő. Az adott területért felelős miniszter ugyanis saját feladat-és hatáskörében eljárva alakíthat ilyen bizottságot, erről tehát nem szükséges a törvényben rendelkezni.

A 6–10. §-hoz

A törvényjavaslat 6–10. §-a rendelkezik a nemzeti értékek rendszeréről.

A törvényjavaslat 6. §-a rendelkezik a Települési és a Megyei Értéktár Bizottságok tevékenységéről, valamint a határon túli magyar közösségek folytán megvalósuló értékgyűjtésről.

A törvényjavaslat 8. §-a rendelkezik az ágazatokban fellelhető nemzeti értékek rendszeréről, valamint az e törvény erejénél fogva nemzeti értéknek minősülő, tehát európai uniós, ill. nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek köréről.

A törvényjavaslat 9. §-a rendelkezik a különböző értéktáraknak a Magyar Értéktárban való összesítésének a feladatáról, valamint példálózó felsorolást ad arról, hogy a nemzeti értékek mely adatait kell nyilvántartani.

A törvényjavaslat 10. §-a a nyilvánosságnak, valamint az információhoz való hozzáférés jogának az elvét rögzíti azzal, hogy elrendeli a nemzeti értékek adatainak, leírásának és a rájuk vonatkozó dokumentumoknak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételét.

A 11–12. §-hoz

A törvényjavaslat 11–12. §-a határozza meg azt, hogy egy nemzeti érték hogyan válhat hungarikummá. Nevezetesen: kik tehetnek javaslatot, és melyek azok a nemzeti értékek, amelyek e törvény erejénél fogva bekerülnek a Hungarikumok Gyűjteményébe.

A 13–16. §-hoz

A törvényjavaslat 13–16. §-a rendelkezik a HB-ről.

A törvényjavaslat 13. §-a rendelkezik a HB-ről és annak szervezetéről - biztosítva a lehető legszélesebb körű szakmai képviselést -, az általa megvalósított feladatokról, valamint a HB-ba delegált tagok soráról és arról, hogy a HB elnöke az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter lesz. A tagok delegálásával biztosított a kormányzati és a társadalmi oldal egyensúlya.

A törvényjavaslat 14. §-a az alapszabályról és a titkársági feladatokról rendelkezik.

A törvényjavaslat 15. §-a rendelkezik a HB munkáját segítő ágazati szakbizottságokról, azok tagjairól és működési rendjéről.

A ter törvényjavaslat vezet 16. §-a rendelkezik a HB-nek a nemzeti értékekkel, valamint a hungarikumokkal kapcsolatos feladatairól.

A 17. §-hoz

A törvényjavaslat 17. §-a rendelkezik a hungarikum tanúsító védjegyről, melynek lajstromozása iránti nemzeti, valamint közösségi védjegybejelentést az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter teszi meg. A hungarikum tanúsító védjegy használati jogát pályázat elnyerésével lehet megszerezni. A Vidékfejlesztési Minisztérium feladata a tanúsító védjegy piaci bevezetése és népszerűsítése, a tanúsító védjegy használatának módját pedig az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter szabályzatban állapítja meg.

A 18–20. §

A törvényjavaslat 18–20. §-a a záró rendelkezéseket tartalmazza.